
Shri Hayagriva Stotram

श्रीहयग्रीवस्तोत्रम्

Document Information

Text title : hayagrIvastotram 2

File name : hayagrIvastotram.itx

Category : vishhnu, stotra, vedAnta-deshika, vishnu

Location : doc_vishhnu

Author : Vedanta Desika

Transliterated by : Sundar Rajan RD [sundar.rajanrd at gmail.com](mailto:sundar.rajanrd@gmail.com), Srivatsan HS sriphy at gmail.com

Proofread by : Sundar Rajan RD, NA, Nivedita R

Latest update : August 29, 2021

Send corrections to : [sanskrit at cheerful dot c om](mailto:sanskrit@cheerfuldotcom)

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

April 27, 2024

sanskritdocuments.org

శ్రీహయగ్రీవస్తోత్రమ్

శ్రీ గణేశాయ నమః ।

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।
వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధంతాం సదా హృది ॥

జ్ఞానానందమయం దేవం నిర్మలస్పటికాకృతిమ్ ।
ఆధారం సర్వవిద్యానాం హయగ్రీవముపాస్మహే ॥ ౧ ॥

స్వతః సిద్ధం శుద్ధస్పటికమణిభూభృత్ప్రతిభటం
సుధాసద్రీచీభిర్ద్యుతిభిరవదాతత్త్రిభువనమ్ ।
అనన్తైస్త్రయ్యన్తైరనువిహితహేషాహలహలం
హతాశేషావద్యం హయవదనమీడేమహి మహాః ॥ ౨ ॥

సమాహారః సామ్నాం ప్రతిపదమృచాం ధామ యజుషాం
లయః ప్రత్యూహానాం లహరివితతిర్బిధజలధేః ।
కథాదర్పక్షుభ్యత్కథకకులకోలాహలభవం
హరత్స్వర్ణాస్తం హయవదనహేషాహలహలః ॥ ౩ ॥

ప్రాచీ సన్ధ్యా కాచిదంతర్నిశాయాః ప్రజ్ఞాదృష్టేరజ్ఞానశ్రీరపూర్వా ।
వక్త్రీ వేదానాభతు మే వాజివక్త్రా వాగీశాఖ్యా వాసుదేవస్య మూర్తిః ॥ ౪ ॥

విశుద్ధవిజ్ఞానఘనస్వరూపం విజ్ఞానవిశ్రాణనబద్ధదీక్షమ్ ।
దయానిధిం దేహభృతాం శరణ్యం దేవం హయగ్రీవమహం ప్రపద్యే ॥ ౫ ॥

అపౌరుషేయైరపి వాక్ప్రపజ్జైరద్యాపి తే భూతిమదృష్టపారామ్ ।
స్తువన్నహం ముగ్ధ ఇతి త్వయైవ కారుణ్యతో నాథ కలాక్షణీయః ॥ ౬ ॥

దాక్షిణ్యరమ్యా గిరిశస్య మూర్తిర్దేవీ సరోజాసనధర్మపత్నీ ।
వ్యాసాదయోఽపి వ్యపదేశ్యవాచః స్ఫురన్తి సర్వే తవ శక్తిలేఖైః ॥ ౭ ॥

మన్తోఽభవిష్యన్నియతం విరిణ్ణోఽపి వాచాం నిధే వఞ్చితభాగధేయః ।
దైత్యాపసీతాన్దయర్వేవ భూయోఽప్యధ్యాపయిష్యే నిగమాన్న చేత్త్వమ్ ॥ ౮ ॥

వితర్కణ్డోలాం వ్యవధూయ సత్వే బృహస్పతిం వర్తయసే యతస్త్యమ్ |
 తేనైవ దేవ త్రిదశేశ్వరాణామస్పృష్టదోలాయితమాధిరాజ్యమ్ || ౯ ||
 అగ్నౌ సమిధార్చిషి సప్తతన్వోరాతస్థివాన్మన్తమయం శరీరమ్ |
 అఖణ్ణసార్చైర్హవిషాం ప్రదానైరాప్యాయనం వ్యోమసదాం విధత్సే || ౧౦ ||
 యన్మూలమీదృక్ప్రతిభాతి తత్త్వం యా మూలమామ్నాయమహాద్రుమాణామ్ |
 తత్త్వేన జానన్తి విశుద్ధసత్త్వాస్తామక్షరామక్షరమాత్మకాం తే || ౧౧ ||
 అవ్యాకృతాద్వ్యాకృతవాససి త్వం నామాని రూపాణి చ యాని పూర్వమ్ |
 శంసన్తి తేషాం చరమాం ప్రతిష్ఠాం వాగీశ్వర త్వాం త్వదుపజ్ఞవాచః || ౧౨ ||
 ముగ్ధేన్దునిష్యన్దవిలోభనీయాం మూర్తిం తవానన్దసుధాప్రసూతిమ్ |
 విపశ్చిత్తశ్చేతసి భావయన్తే వేలాముదారామివ దుగ్ధసిన్ధోః || ౧౩ ||
 మనోగతం పశ్యతి యః సదా త్వాం మనీషిణాం మానసరాజహంసమ్ |
 స్వయం పురోభావవివాదభాజః కింకూర్వతే తస్య గిరో యథార్హమ్ || ౧౪ ||
 అపి క్షణార్ధం కలయన్తి యే త్వామాప్లావయన్తం విశదైర్మయాఖైః |
 వాచాం ప్రవాహైరనివారితైస్తే మన్దాకినీం మన్దయితుం క్షమన్తే || ౧౫ ||
 స్వామిన్భవద్ధ్యానసుధాభిషేకాత్వహన్తి ధన్యాః పులకానుబన్ధమ్ |
 అలక్షితే క్వాపి నిరూఢమూలమగ్నేషివాన్దధుమక్కురన్తమ్ || ౧౬ ||
 స్వామిన్ప్రీతిచా హృదయేన ధన్యాస్త్యధ్యానచన్ద్రోదయవర్ధమానమ్ |
 అమాన్తమాన్దపయోధిమన్తః పయోభిరణ్ణాం పరివాహయన్తి || ౧౭ ||
 స్వైరానుభావాస్త్యదధీనభావాః సమృద్ధపీర్యాస్త్యదనుగ్రహేణ |
 విపశ్చితో నాథ తరన్తి మాయాం వైహోరికిం మోహనపిఞ్చికాం తే || ౧౮ ||
 ప్రాజ్ఞిర్మితానాం తపసాం విపాకాః ప్రత్యగ్రనిఃశ్రేయససమ్పదో మే |
 సమేధిషీరంస్తవ పాదపద్మే సజ్కుల్పవిన్తామణయః ప్రణామాః || ౧౯ ||
 విలుప్తమూర్ధన్యలిపిక్రమాణాం సురేన్ద్రచూడాపదలాలితానామ్ |
 త్వదఙ్ఘ్రిరాజివరజఃకణానాం భూయాన్ ప్రసాదో మయి నాథ భూయాత్ || ౨౦ ||
 పరిస్ఫురన్నూపురచిత్రభానుప్రకాశనిర్ధూతతమోనుషక్లౌమ్ |
 పదద్వయాం తే పరిచిన్మహేన్తః ప్రబోధరాజివవిభాతస్థాన్యమ్ || ౨౧ ||
 త్వత్కింకూరాలక్కురణోచితానాం త్వయైవ కల్పాన్తరపాలితానామ్ |

మజ్జులప్రణాదం మణీనూపురం తే మజ్జులాషికాం వేదగిరాం ప్రతీమః ॥ ౨౨ ॥
 సజ్ఞ్చస్తయామి ప్రతిభాదశాస్థాన్సన్ధక్షయన్తం సమయప్రదీపాన్ ।
 విజ్ఞానకల్పద్రుమపల్లవాభం వ్యాఖ్యానముద్రామధురం కరం తే ॥ ౨౩ ॥
 చిత్రే కరోమి స్ఫురితాక్షమాలం సవ్యేతరం నాథ కరం త్వదీయమ్ ।
 జ్ఞానామృతోదఞ్చనలమ్పటానాం లీలాఘటీయన్త్రమివాశ్రితానామ్ ॥ ౨౪ ॥
 ప్రబోధసిన్ధోరరుణైః ప్రకాశైః ప్రవాలసజ్ఞాతమివోద్వహన్తమ్ ।
 విభావయే దేవ సపుస్తకం తే వామం కరం దక్షిణమాశ్రితానామ్ ॥ ౨౫ ॥
 తమాంసి భిత్త్వా విశదైర్మయూఖైః సమ్ప్రీణయన్తం విదుషశ్చకోరాన్ ।
 నిశామయే త్వాం నవపుణ్ణరీకే శరద్ధనే చన్ద్రమివ స్ఫురన్తమ్ ॥ ౨౬ ॥
 దిశన్తు మే దేవ సదా త్వదీయాః దయాతరఙ్గానుచరాః కటాక్షాః ।
 శ్రోత్రేషు పుంసామమృతం క్షరన్తిం సరస్వతీం సంశ్రిత కామధేనుమ్ ॥ ౨౭ ॥
 విశేషవిత్పారిషదేషు నాథ విదగ్ధగోష్ఠీసమరాజ్ఞణేషు ।
 జిగీషతో మే కవితార్కికేన్ద్రాన్ జిహ్వగ్రసింహాసనమభ్యుపేయాః ॥ ౨౮ ॥
 త్వాం చిన్తయంస్త్యన్మయతాం ప్రపన్నస్త్యాముద్రృణన్ శబ్దమయేన ధామ్నా ।
 స్వామిన్సమాజేషు సమేధిషీయ స్వచ్ఛన్దవాదాహవబద్ధశూరః ॥ ౨౯ ॥
 నానావిధానామగతిః కలానాం న చాపి తీర్థేషు కృతావతారః ।
 ద్రువం తవానాథపరిగ్రహాయాః నవం నవం పాత్రమహం దయాయాః ॥ ౩౦ ॥
 అకమ్పనీయాన్యపనీతిభేదైరలఙ్కృషీరన్ హృదయం మదీయమ్ ।
 శక్జాకలఙ్కాపగమోజ్జ్వలాని తత్త్వాని సమ్యక్చే తవ ప్రసాదాత్ ॥ ౩౧ ॥
 వ్యాఖ్యాముద్రాం కరసరసిజైః పుస్తకం శఙ్ఖచక్రే
 బిభృద్భిన్నస్ఫటికరుచిరే పుణ్ణరీకే నిషణ్ణః ।
 అమ్లానశ్రీరమృతవిశదైరంశుభిః ప్లావయన్ మాం
 ఆవిర్భూయాదనఘమహిమా మానసే వాగధీశః ॥ ౩౨ ॥
 వాగర్థసిద్ధిహేతోః పఠత హయగ్రీవసంస్తుతిం భక్త్యా ।
 కవితార్కికకేసరిణా వేఙ్కటనాథేన విరచితామేతామ్ ॥ ౩౩ ॥
 ॥ ఇతి శ్రీహయగ్రీవస్తోత్రం సమాప్తమ్ ॥
 కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే ।

श्रीमते वैष्णवेऽथैव वेदान्तगुरुवे नमः ॥

The initial verses differ from the Hayagriva
stotra vyAkhyA/commentary posted separately.

Encoded by Sundar Rajan RD

Alternatively, encoded by Srivatsan H

Proofread by Sundar Rajan RD, Nivedita R

——
Shri Hayagriva Stotram

pdf was typeset on April 27, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

